

JANUARI

- 1 China** markt in Wuhan gesloten wegens meldingen onbekende longziekte
- 2 Australië** in New South Wales slaan tienduizenden mensen op de vlucht voor bosbranden
- 3 Irak** Iraanse generaal Qassem Soleimani in Bagdad gedood bij Amerikaanse droneaanval
- 4 Libië** tientallen doden bij luchtaanval op militaire academie in Tripoli
- 5 Kroatië** sociaaldemocraat Zoran Milanović verslaat zittend president Kolinda Grabar-Kitarović en neemt ambt over
- 6 Nederland** kledingwinkelketen Didi failliet; ook Steps en Promiss sluiten filialen
- 7 Oostenrijk** conservatiefgroene regeringscoalitie van premier Sebastian Kurz geïnstalleerd
- 8 Iran** Oekraïens passagiersvliegtuig met 176 inzittenden per ongeluk uit de lucht geschoten
- 9 Frankrijk** ruim 450.000 mensen protesteren tegen pensioenplannen regering-Macron
- 10 Oman** sultan Qaboos bin Said overlijdt en wordt opgevolgd door neef Haitham al-Said
- 11 Turkije** elf migranten, onder wie acht kinderen, verdrinken voor de kust bij Çeşme
- 12 Filippijnen** twintigduizend mensen op de vlucht als vulkaan *Taal* weer actief wordt
- 13 Nederland** influencer Nikkie de Jager (NikkieTutorials) maakt bekend transgender te zijn
- 14 Libië** opstandige generaal Khalifa Haftar weigert vredesakkoord te ondertekenen
- 15 VS** akkoord met China zorgt voor wapenstilstand in handelsoorlog
- 16 Syrië** aanval leger op regio Idlib maakt einde aan wapenstilstand
- 17 Australië** droogte veroorzaakt heftige zandstormen in onder meer Mullengudgery, New South Wales
- 18 Nederland** op Noorderslag in Groningen ontvangt Floor Jansen de Popprijs 2019
- 19 China** alarmerende berichten over nieuw en gevaarlijk coronavirus: tientallen mensen besmet
- 20 Nederland** volgens rechter handelde minister Slob onwettig in conflict met het Cornelius Haga Lyceum
- 21 Sri Lanka** president Gotabaya Rajapaksa erkent dat vermisten uit burgeroorlog dood zijn
- 22 Griekenland** partijloze juriste Katerina Sakellaropoulou gekozen tot eerste vrouwelijke president
- 23 Nederland** rapport stelt aanpak seksueel misbruik bij Jehovah's Getuigen aan de kaak
- 24 Turkije** tientallen doden bij zware aardbeving in oostelijke provincie Elazığ
- 25 Polen** herdenking bevrijding van concentratiekamp Auschwitz in 1945
- 26 België** koning Albert II erkent dat Delphine Boël zijn biologische dochter is
- 27 Nederland** Forum voor Democratie blijkt politieke partij met meeste leden: 42.794
- 28 VS** president Donald Trump presenteert vredesplan voor Israël en Palestijnen
- 29 Nederland** komst Islamitische School in Westland kan tegen zin gemeenteraad toch doorgaan
- 30 Nederland** duizenden leraren staken en demonstreerden voor meer loon en lagere werkdruk
- 31 EU** Groot-Brittannië verlaat ruim drie jaar na Brexit-referendum de Unie

Fatale brand in Arnhemse flat

Toenemend aantal incidenten tijdens Nieuwjaarsnacht

NEDERLAND Het was een akelige samenloop van omstandigheden: jongetjes die tijdens nieuwjaarsnacht met vuurwerk speelden, een afgedankte bank die vlam vatte en een liftschacht die zich vulde met giftige rook. Door de brand viel de stroom uit en kwam een lift tot stilstand. Daarin bevond zich een gezin, waarvan de 39-jarige vader en het vierjarige zoontje door verstikking om het leven kwamen.

Het drama speelde zich af in een galerijflat aan het Gelderseplein in Arnhem (boven). Het was een van de vele incidenten tijdens de jaarwisseling die direct of indirect met vuurwerk samenhangen. Meer nog dan in voorgaande jaren kregen agenten, brandweerlieden en ambulancepersoneel te maken met geweld: zij werden bij het uitvoeren van hun hulpverlenende activiteiten veelvuldig bekogeld met stenen of vuurwerk. En opnieuw was er meer oogletsel en andere lichamelijke

schade dan voorgaande jaren. Naast de vader en zoon in Arnhem vielen nog twee dodelijke slachtoffers door vuurwerkgebruik.

In de daaropvolgende weken klonk de roep om een verbod op consumenten-vuurwerk dan ook steeds luider.

Aanvankelijk voelden coalitiepartijen VVD en CDA daar echter weinig voor: zij meenden dat er beter gehandhaafd moest worden. Maar toen ook steeds meer burgemeesters en gemeenteraden voor zo'n verbod pleitten en er

zich een Kamermeerderheid voor aftelende, besloot het kabinet eind januari gevaarlijk knalvuurwerk en vuurpijlen te verbieden.

SCHULDIG

Ondertussen waren in Arnhem de veroorzakers van de fatale brand opgepakt, twee jongens van twaalf en dertien jaar. Eind juni werden ze schuldig bevonden, maar de rechter legde ze geen straf op omdat ze de verstrekken- de gevolgen van hun handelen niet hadden kunnen overzien en omdat ze in de nasleep van de brand al veel hadden moeten doorstaan. Wel dienden hun ouders een forse schadevergoeding te betalen aan de nabestaanden van de slachtoffers: een 36-jarige vrouw en haar achtjarige dochter. ■

Tientallen doden bij overstromingen

Alternatief gezocht voor wegzakkende hoofdstad Jakarta

INDONESIË Achttien uur lang had het onophoudelijk geregend in en rond Jakarta. Het was begonnen tijdens de jaarwisseling. De gevolgen: aardverschuivingen en overstromingen (*onder*). Er vielen meer dan zestig doden en zo'n dertigduizend mensen moesten (tijdelijk) elders een heenkomen zoeken.

Het was niet de eerste keer dat de wegzakkende Indonesische hoofdstad geteisterd werd door wateroverlast. Door voortdurende moessonregens kwamen hele wijken blank te staan. De regering had geprobeerd het voortdurend wassende water tegen te houden met de bouw van dammen en claimde bovendien in de eerste week van januari het

weer te hebben gemanipuleerd om erger te voorkomen: door wolken boven zee met zout te bestoken zou het gaan regenen voordat ze het land bereikten.

PALEIS

De waterproblemen waren er mede de oorzaak van dat de Indonesische regering op zoek was gegaan naar een

alternatieve locatie die als hoofdstad moest dienen. Het overheidsapparaat zou moeten verhuizen naar de provincie Oost-Kalimantan op het eiland Borneo. Daar diende een compleet nieuwe stad uit de grond te worden gestampt, ten koste van de natuur. Dat de situatie in Jakarta steeds lastiger te controleren was, bleek eind februari. Toen werd de zo'n dertig miljoen inwoners tellende stad opnieuw getroffen door overstromingen. Dit keer werden ruim tienduizend mensen geëvacueerd. Ook het presidentiële paleis kreeg te kampen met binnenstromend water. ■

VS liquideert Iraanse topgeneraal

Iran haalt abusievelijk Oekraïens passagiersvliegtuig neer

IRAK Een Amerikaanse droneaanval nabij de luchthaven van de Irakese hoofdstad Bagdad maakte op 3 januari een einde aan het leven van generaal Qassem Soleimani, de belangrijkste militair van Iran. De liquidatie vond plaats in opdracht van president Donald Trump en deed de spanning in de regio hoog oplopen. Iran sloeg terug met raketaanvallen op Amerikaanse bases in Irak, maar de gevreesde oorlog tussen de VS en Iran bleef vooralsnog uit.

De in eigen land als oorlogsheld vereerde Soleimani gold als de machtigste man van Iran na ayatollah Ali Khamenei. Als commandant van de Al-Quds-brigade, de internationale tak van de beruchte Revolutionaire Garde, was hij verantwoordelijk voor buitenlandse interventies en geheime steunoperaties in onder meer Irak, Syrië en Jemen. Het Amerikaanse ministerie van Defensie zei door het uitschakelen van Soleimani nieuwe Iraanse aanvallen te hebben voorkomen.

Directe aanleiding voor de liquidatie waren de recente beschietingen van Amerikaanse bases in Irak door de sjiitische militie Hashd al-Shaabi en de bestorming van de Amerikaanse ambassade in Bagdad door leden van diezelfde door Iran gesteunde groepering. De leider van deze militie, Abu Mahdi al-Muhandis, werd tegelijk met Soleimani en vier anderen gedood bij de droneaanval.

De aanslag op Soleimani oogste wereldwijd veel kritiek. Het openlijk elimineren van een hoge militair betekende een ernstige escalatie van de toch al zo gespannen verhoudingen tussen de VS en Iran. Sinds president Trump in 2018 eenzijdig het historische atoomakkoord had opgezegd, drie jaar nadat zijn voorganger Barack Obama het akkoord met de Islamitische Republiek had gesloten, waren de twee

landen in een neerwaartse spiraal beland. Een grootschalig gewapend conflict in de Golfregio leek een reële mogelijkheid en tegen die achtergrond werd de moord op Soleimani door velen als roekeloos beschouwd. Ook Irak reageerde woedend en hekelde de schending van de Irakese soevereiniteit. Het parlement eiste de terugtrekking van alle Amerikaanse troepen uit Irak.

RAKETAANVAL

De rouwplechtigheden voor Soleimani namen vier dagen in beslag en werden bijgewoond door honderdduizenden

Irakezen en Iraniërs. Het lichaam van de generaal werd van Bagdad via de heilige sjiitische steden Karbala en Najaf in Irak en de Iraanse steden Ahvaz en Mashhad naar Teheran vervoerd. In de Iraanse hoofdstad was op 6 januari een onafzienbare mensenmassa op de been om afscheid te nemen van de nationale held tijdens een tien kilometer lange processie door de stad (*rechtsboven* en *onder*). Daarna ging het via de heilige stad Qom naar Kerman, de geboorteplaats van Soleimani. Hier kwamen op 7 januari tientallen mensen door verdrukking om het leven toen er tijdens de uitvaartplechtigheid paniek uitbrak. Soleimani werd als bevelhebber opgevolgd door Esmail Ghaani, die al meer dan twintig jaar de tweede man was van Al-Quds.

Daags na de uitvaart kwam het Iraanse antwoord op de droneaanval. Twee Amerikaanse bases in Irak werden vanuit Iran met raketten bestookt. Vooral

de luchtmachtbasis Ayn al-Asad in de westelijke provincie Al-Anbar werd hevig getroffen. Aanvankelijk maakten de Amerikaanse autoriteiten bekend dat er geen slachtoffers waren geval-

len, maar later kwam naar buiten dat er onder de op de basis gelegerde militairen tientallen een (lichte) hersenschudding hadden opgelopen door de drukgolven van de raketinslagen.

NEERGESCHOTEN

De vorm die de eerder met veel bombarie aangekondigde Iraanse wraak had aangenomen, leek erop te duiden dat Iran niet uit was op verdere escalatie. En ook president Trump hield zich in. Daarmee leek de crisis in de Golfregio op politiek-militair niveau voorlopig met een sisser af te lopen, maar de hoog opgelopen spanning had wel degelijk dramatische gevolgen. Luttele uren na de Iraanse raket-aanvallen stortte een Oekraïense Boeing 737-800 neer die kort daarvoor uit Teheran was opgestegen (*links*). Iran claimde aanvankelijk dat er sprake was van een technisch mankement maar moest drie dagen later toegeven dat het toestel was neergeschoten door Iraanse luchtafweer die het voor een vijandelijk doelwit had aangezien. Alle 176 inzittenden, de meesten Iraniërs en Canadezen, kwamen om het leven. ■

Dure klik

Universiteit Maastricht slachtoffer cyberaanval

NEDERLAND Een medewerker klikte een besmette link aan – een foutje met een hoog prijskaartje. Na hackers dertig bitcoins (zo'n 200.000 euro) te hebben betaald om de gegijzelde software te ontgrendelen, kon de Universiteit Maastricht begin januari weer opstarten.

Kort voor Kerstmis was het computersysteem van de Universiteit Maastricht gehackt en met de gijzelsoftware *Clop* geïnfecteerd. Daardoor werden bestanden versleuteld en servers geblokkeerd. Medewerkers en studenten konden niet meer inloggen. Omdat de inbrekers er ook in waren geslaagd de back-upsystemen te infiltreren, kon de universiteit geen kant uit. Er zat niets anders op dan het losgeld te betalen en zo de toegang tot de systemen terug te krijgen, zodat de studenten weer aan de slag konden (*onder*).

In oktober 2019 was de Universiteit van Antwerpen ook al slachtoffer geworden van *Clop*. Achter die gijzelsoftware zat vermoedelijk de Russische hackersgroep TA505. Het leek erop dat de criminelen hun werkterrein meer en meer verlegden van particulieren naar instellingen en bedrijven. Niet alleen was daar meer geld te halen, ook waren de computersystemen vaak kwetsbaarder doordat ze verouderd waren, doordat er niet genoeg was geïnvesteerd in beveiliging of doordat er veel externen gebruik van maakten – en dat laatste zorgde voor

extra kopzorgen, want door de coronacrisis zou het thuiswerken juist nog enorm toenemen.

BEVEILIGING

De computercriminelen gijzelden niet alleen servers en bestanden, ook dreigden ze met het publiceren van gehackte vertrouwelijke e-mails of privacygevoelige informatie als er niet werd betaald. Oproepen om niet met criminelen te onderhandelen, hadden weinig effect zolang de dreigende schade vele malen groter was dan het te betalen losgeld. Uit angst voor een slechte naam hielden veel bedrijven inbraken bovendien geheim, waardoor de ware omvang van de criminaliteit moeilijk in te schatten was. ■

Experimentele coalitie

Conservatieven en Groenen vormen nieuwe Oostenrijkse regering

OOSTENRIJK De grenzen én het klimaat beschermen. Dat was volgens kanselier Sebastian Kurz de doelstelling van zijn nieuwe regering die op 7 januari werd geïnstalleerd. Het ging om een onverwachte coalitie van Kurz' eigen conservatieve, christendemocratische ÖVP met de Groenen.

Anderhalf jaar lang had Kurz geregeerd met de ultrarechtse FPÖ. Die regering ontplofte in mei 2019 nadat FPÖ-leider Heinz-Christian Strache was betrapt op omkooppraktijken. Zijn partij verloor vervolgens tijdens de verkiezingen van september fors, terwijl de ÖVP ruim 37 procent van de stemmen binnenhaalde. De Groenen deden het goed en behaalden bijna 14 procent van de stemmen. De sociaaldemocratische SPÖ werd met 21 procent de tweede partij.

Terwijl Oostenrijk werd geregeerd door een uitermate populair zakenkabinet onder leiding van Brigitte Bierlein, ging Kurz formeren. Hij had drie opties. Aan

de in verwarring verkerende FPÖ wilde hij zijn vingers niet nogmaals branden. Op de SPÖ, decennialang de vaste coalitiepartner van de ÖVP, was zijn partij uitgekeken. Dus werden onderhandelingen gestart met de ogenschijnlijk minst voor de hand liggende partij, de Groenen – waarmee overigens op regionaal niveau al werd samengewerkt.

Na drie maanden van gesprekken tussen Sebastian Kurz en Werner Kogler, de voorman van de Groenen, was er eind december een akkoord.

Afgesproken werd dat iedere partij de eigen speerpunten mocht uitvoeren. De ÖVP, die al jaren hamerde op lagere

belastingen en een streng asielbeleid, kreeg onder meer Binnenlandse Zaken en Financiën. De Groenen mochten op de ministeries Klimaat en Justitie de volgens hen noodzakelijke milieumaatregelen doorvoeren.

VERSNIPPERING

Het regeerakkoord moest nog wel door het partijcongres van de Groenen worden goedgekeurd. Op 4 januari stemde 93 procent van de aanwezigen ermee in. Dus konden drie dagen later de 33-jarige Kurz (*boven, links*) en vicekanselier Kogler (*rechts*) met hun nieuwe regering aan de slag. De grote vraag was of Oostenrijk hiermee een voorbeeld kon zijn voor andere Europese landen, waar door de versnippering van het politieke landschap de traditionele coalities steeds meer onder druk kwamen te staan. ■

NikkieTutorials blijkt transgender

Dreigende chantage leidt tot coming-out

NEDERLAND Van Amerika via Duitsland en Portugal tot Colombia: overal sloeg het in als een bom. Op 13 januari maakte visagiste en vlogger NikkieTutorials (*boven*) op haar eigen videokanaal bekend dat ze als jongen geboren was. Omdat anderen hadden bedreigd dat naar buiten te brengen, besloot ze zelf met deze coming-out te komen.

De 25-jarige Nikkie de Jager was als NikkieTutorials wereldberoemd geworden met haar Engelstalige kanaal waarop ze make-uptips gaf. Op YouTube had de vrouw uit Uden zo'n 12,7 miljoen volgers en op Instagram maar liefst

13,2 miljoen. Ze had onder meer samen- gewerkt met Lady Gaga, Kim Kardashian en Jessie J. In Nederland was ze ook bekend geworden als deelneemster aan het televisieprogramma *Wie is de Mol?* 'Als ik één ding wil, is het andere jonge

Nikkies helpen.' Dat zei Nikkie twee dagen nadat zij op haar kanaal de poging tot chantage had gepareerd door zelf haar verhaal te vertellen. Ze wist al heel jong dat ze in het verkeerde lichaam geboren was. Op haar veertiende begon ze met hormonen en vijf jaar later was haar transitie tot vrouw voltooid. In haar jeugd was ze vaak gepest en daarom wilde ze een voorbeeld zijn. De boodschap vond brede instemming. Nikkie kreeg weliswaar enkele duizenden duimpjes omlaag bij haar video, maar daar stonden miljoenen likes tegenover. Tot degenen die positief reageerden hoorden popster Ariana Grande en presentatrice Ellen DeGeneres. Die laatste nodigde Nikkie uit voor haar talkshow op de Amerikaanse televisie (*onder*).

WACHTLIJSTEN

De bekentenis van Nikkie leek te passen in een trend: de grenzen tussen de traditionele hokjes waren langzaam maar zeker aan het vervagen. Zo gebruikten steeds meer mannen make-up en lieten ze zich vaker botoxen. Er was ook een groeiende groep mensen die geen keuze wilde maken tussen man of vrouw zijn – en die ook het recht kregen in hun paspoort bij geslacht een 'x' in te vullen. Het aantal transgenders dat in transitie wilde, was inmiddels zo gegroeid dat er lange wachtlijsten waren. Veel volgers van Nikkie reageerden dan ook schouderophalend op haar verhaal. Het feit dat ze transgender was, maakte voor hen geen verschil. Tegelijkertijd maakte de poging tot chantage duidelijk dat transgenders nog allerm minst als gewoon werden gezien. ■

Popprijs voor Floor Jansen

Zangeres in eigen land populair dankzij *Beste Zangers*

NEDERLAND Omdat ze 'een van de beste, meest veelzijdige zangeressen van Nederland' was, kreeg Floor Jansen op 18 januari de Popprijs 2019 uitgereikt. Ze kon zelf niet naar de Oosterpoort in Groningen komen om de prijs persoonlijk in ontvangst te nemen. In plaats daarvan sprak ze via een videoboodschap haar dankwoord uit.

De Popprijs werd sinds 1986 uitgereikt aan de artiest of band die in het voorbije jaar 'de belangrijkste bijdrage aan de Nederlandse popmuziek' had geleverd. Zoals altijd werd er vooraf druk gespeculeerd over mogelijke kandidaten. Als winnaar van het Eurovisie Songfestival leek Duncan Laurence kansrijk, maar ook de rappers Snelle en Frenna, zanger Danny Vera en de band De Staat werden genoemd. Maar de eer ging dus naar Floor Jansen. De 38-jarige zangeres was in eigen land lang onder de radar gebleven, terwijl ze als frontvrouw van de Finse

symfonische metalband Nightwish internationaal furore maakte. Maar alles werd anders toen de uit Goirle afkomstige Jansen gevraagd werd voor het populaire televisieprogramma *Beste Zangers*. Het duet dat ze daarin met Henk Poort zong, *The Phantom of the Opera*, maakte indruk.

Jansen werd daarmee zo populair dat ze besloot een aparte solotoer door Nederland te maken, die op 23 januari in het Nijmeegse Doornroosje van start ging (*rechts*). Begeleid door de Marcel Fisser Band (de huisband van *Beste Zangers*) zong ze een mix van num-

mers uit haar twintigjarige carrière – met onder meer Henk Poort als speciale gast.

BITTERZOET

De prijs voor Jansen was treffend gezien de opmars van vrouwelijke artiesten in de Nederlandse muzikscene. Dat bleek ook op Noorderslag, waar onder meer Merol, Roxeanne Hazes en de band Wies optraden. Maar het was toch vooral Eefje de Visser die de show stal. De zangeres had net een nieuw album voltooid, *Bitterzoet* (*links*). Zoals uit de titel al blijkt, maakte zij Nederlandstalige muziek. Dat deden ook veel andere artiesten op Noorderslag, dat de stand van zaken in de Nederlandse muziekwereld presenteert, maar waar opvallend genoeg het Engels de voertaal was... ■

Onbedoelde Megxit

Harry en Meghan hoopten op meer vrijheid en minder pers

GROOT-BRITANNIË Een beetje koninklijk en een beetje gewoon. Dat was de wens van prins Harry en zijn echtgenote Meghan Markle. Maar voor koningin Elizabeth II was het alles of niets. Na tien dagen verwarring viel op 18 januari het verdict: Harry en Meghan werden uit het koninklijk huis gezet.

De soap begon op 8 januari met een bericht van Harry en Meghan op Instagram. De hertog en hertogin van Sussex wilden een stapje terug doen om rust en ruimte voor zichzelf te creëren, buiten het zicht van de 'vermaledijde' pers. In de ruim anderhalf jaar die ze getrouwd waren, hadden ze voortdurend af te rekenen met de opdringerige en soms ronduit racistische roddelpers. Daarom hadden ze zich voorgenomen om met hun zoon-tje Archie in Canada te gaan wonen en zich van daaruit bezig te houden met fondsen voor goede doelen.

RESTAURATIE

Blijkbaar was dit niet overlegd met de rest van de familie, die *not amused* was en een kille mail de wereld instuurde met de mededeling dat er nog veel onduidelijk was. Dat was koren op de molen van de tabloids, die smalend spraken van een 'Megxit' voor de uitstap uit het koninklijk huis. Blijkbaar werd Meghan als de bron van alle ellende gezien en als degene die achter de vermeende verwijdering tussen haar man en zijn oudere broer William zat, anders hadden de bladen immers wel Harxit gebezigd.

Dagenlang was het paar voorpagina-nieuws. Op 13 januari vond er op het buitenverblijf Sandringham crisisbe-raad plaats tussen koningin Elizabeth II, kroonprins Charles en diens beide zoons William en Harry. Het resultaat was dat er een overgangperiode leek

te komen, waarin bekeken werd wat mogelijk was. Maar al vijf dagen later werd de knoop doorgehakt. Harry en Meghan verloren hun titel koninklijke hoogheid en hun toelagen; Harry moest zijn militaire functies en beschermheerschappen neerleggen en het paar diende de restauratiekosten

van hun verblijf Frogmore Cottage (zo'n 2,7 miljoen pond) terug te betalen. Harry en Meghan (*onder* tijdens hun laatste 'koninklijke' optreden op 9 maart) werden daardoor 'gewone' burgers, die geen recht meer hadden op beveiliging. Of ze daarmee ook minder interessant waren voor de roddelpers, was nog maar zeer de vraag. Vermoedelijk was het tegendeel het geval, zodat ze in plaats van *the best of both worlds* van de regen in de drup leken te zijn beland. ■

